

מבית בני

מבית מדרשו של
מרן הגר"ש ואזנר זצ"ל
בעל "שבט הלוי"

פסקים
ובירורי
הלכה

הלכות ומנהגי
יו"ט שבועות

סיון
תשפ"ה

מענה ההלכה מבית לוי

בין השעות 8:00 בבוקר - 24:00 בלילה

0733-83-84-06

מבית לוי

מבית מדרשו של מרן הגר"ש ואזנר זצ"ל

דבורה הנביאה 15 בני ברק

פלאפון: 052-7152484

טלפקס: 1533-5700279

אימייל: m0779219211@gmail.com

הרב משה שטיין

דומ"צ בית הוראה זכרון מאיר

רב דקהל חסידים קרית הרצוג ב"ב

ראש כולל קרלין סטולין

כל הזכויות שמורות

פרק א'

סימן א'

מנהגי חדש סיון

- א. שבת מברכין - אומרים אב הרחמים בשבת זו אף שהיא שבת מברכין^א.
- ב. ערב ר"ח - תפילת השל"ה - רבים נוהגים לומר תפילת השל"ה הנאמרת בער"ח סיון על הצלחת הבנים.
- ג. תחנון - אין אומרים תחנון מר"ח סיון עד אחר אסרו חג^ב. והמנהג שלא לומר תחנון גם בכל ששה ימים שאחר החג^ג.
- ד. נגינה - מחמירים בכל ימי הספירה, עיין בהערה^ד.
- ה. נשואין - יש מתירין לעשות נשואין מר"ח, ויש מתירים רק מג' סיון בשלשת ימי הגבלה. והכל לפי הענין^ה.

- א. רמ"א סי' רפ"ד ס"ז, וע"ע בשו"ע הרב (שם סי"ד).
- ב. רמ"א סי' קל"א ס"ז, ורמ"א סי' תצ"ד ס"ב.
- ג. עיין מ"ב (סי' קל"א סקל"ו) שיש מקומות שנוהגין כן מפני שהם ימי תשלומין לקרבנות החג. ועי' ליקוטי מהרי"ח (אסרו חג דשבועות) שהביא משע"ת (סו"ס קל"א) בשם שיירי כנסת הגדולה שיש נוהגין שלא ליפול גם ב"ג סיון משום ספיקא דיומא, אמנם באר"י שנוהגים יו"ט יום אחד אומרים תחנון ב"ג סיון לכו"ע.
- ד. ראה מבית לוי (מועדים פרק ע"ט ס"ג והערה י"ב) להחמיר בזה במשך כל ימי הספירה. ואחר ר"ח סיון ישאל שאלת חכם אם אפשר להקל בזה לצורך. (מרן זצ"ל לא התיר לעשות בר"ח סיון הכנסת ס"ת עם תזמורת).
- ה. עיין מ"ב (סי' תצ"ג ס"ק ט"ו) מח"א שמנהג וילנא שנוהגים איסור מיום א' דר"ח אייר עד ג' סיון בבקר, מלבד בל"ג בעומר שנוהגין בו היתר. [וכן דעת מג"א, ושו"ע הרב] ויש מקומות שנוהגין להקל רק בר"ח אייר ובל"ג בעומר ובר"ח סיון עד שבועות. וכ' בשע"ה צ' (סקי"ג) שכן משמע מדה"ח אף שלא אדע בבירור מאין מצא המנהג הזה להקל ביום ב' של חדש סיון. וסיים המ"ב ובענינים אלו יתפוס

בנישואין בימים אלו [חוץ מר"ח סיון] לדעת המג"א מתענים החו"ב.

ו. תפפורת - לדעת הרמ"א ומנהג אשכנז יש נוהגים להסתפר מר"ח, ויש מג' ימי הגבלה. למנהג הארז"ל אין מסתפרים עד ערב שבועות^ז.

ז. שבת שלפני שבועות - במנהג אין אומרים צדקתך^ח.
במוצ"ש אין אומרים ויהי נועם ואתה קדוש, ואומרים ויתן לך^ט.

סימן ב'

נוהגים לאכול מאכלי חלב בשבועות, ואופים עוגות גבינה, והננו מצרפים בזה מה ששייך להפרשת חלה, ואפית עוגות גבינה בתא בשרי או פרווה.

הפרשת חלה בעוגות גבינה

א. שתי עיסות שאין בכל אחת מהן שיעור חלה, ניתן לצרף בסל להתחייב בחלה. אבל אם מקפיד על תערובתן אין מצטרפים^א. ועיסת פרווה ועיסה חלבית [או עוגה פרווה ועוגה חלבית]. בודאי נחשב למקפיד על תערובתן ואין מצטרף לשיעור חלה.

ב. העושה עיסה כשיעור על מנת לחלקה לשני סוגי עיסה שבכל אחת פחות

כ"א כפי מנהג מקומו. ובשעה"צ (סקי"ד) דמקורו מחק יעקב, וסיים להלכה, ובספק אין להחמיר בדבר שהוא רק מצד המנהג ע"ש, ע"כ. ועפ"ז שמעתי ממרן זצ"ל שהכל לפי הענין, ולכתחילה יעשו מג' בסיון, ובשעת הדחק מר"ח.

ו. עי' סי' תקע"ג במ"ב (ס"ק ז') דיש מקילין בכל הימים שאין אומרים תחנון, ועי' בקובץ מבית לוי (ח"ט עמ' ל"ב), וכן הוא להחמיר במט"א (סי' תרכ"ה ס"ב), אם לא במקום חולשה.

ז. מרן זצ"ל הסתפר רק בבוקר, אבל בישיבה הסתפרו מהלילה. [ולקטנים ודאי שיש להקל].

ח. שו"ע סי' רצ"ב, ס"ב ומ"ב (סק"ז).

ט. רמ"א סי' רצ"ה, ומ"ב (סק"ג).

א. מבית לוי יו"ד (הל' חלה סי' ד' סעיף י'), משו"ע סי' שכ"ו ס"א.

מכשיעור, אם מקפידין שלא לאפותן זה עם זה, מפריש חלה בלי ברכה.^ב ועל בן מי שעושה עיסה כשיעור על מנת לחלקה, חלק לפרווה וחלק לחלב, ודאי נחשב למקפיד עליו, וחייב להפריש בלי ברכה.

אפית עוגת גבינה בתנור, בתא בשרי או פרווה

צירפנו כאן את ההנהגה בדברים המצויים. הדברים מובאים בהרחבה בספר מבית לוי יורה דעה הלכות בשר בחלב.

א. מי שרוצה לאפות עוגה חלבית, לא יאפנה בתא הבשרי שבתנור, אף לאחר מעל"ע מהשימוש הבשרי. (ואף לאחר חימום על החום הגבוה לא ישנה לכתחלה).

ב. מותר לאפות חלבי בתנור פרווה, ולאפית פרווה אחר אפית החלב ינקח את התנור וימתין [לכתחילה] מעל"ע, לאפית הפרווה. וכמובן להשתמש בתבניות אחרות. וכשהזמן רחוק יחמם את התנור בחום הגבוה ביותר זמן מה, ואח"כ יכניס את מאכל הפרווה, ויהיה דינו כפרווה, שניתן לאוכלו עם בשר.

ג. טעה והשתמש לאפית חלבי בתא הבשרי, צריך להכשיר את התנור. ינקנו היטב, ויפעילנו על החום הגבוה ביותר במשך כחצי שעה. ולגבי העונה, אם התנור אינו בן יומו מבשר [ואינו מלוכלך] העונה מותרת. [וכשהתנור בן יומו יש להקל כאשר אין זיעה מהעונה החלבית].

ד. טעה והשתמש בתבנית פרווה לאפית גבינה, ימתין מעל"ע ויכשיר, ע"י הגעלה במים רותחים ג"פ.

ה. טעה והשתמש לאפית גבינה בתבנית בשרית, אם התבנית בת יומה, העונה אסורה והתבנית אין לה תקנה בהכשרה, כיון שצריכה ליבון גמור. ואם התבנית אינה בת יומה [והתנור] [והתבנית] אינו מלוכלך] העונה מותרת, והתבנית יש לה תקנה בהגעלה ג"פ לאחר שתשהה מעל"ע, [או בחום גבוה מ-250 מעלות שנחשב לליבון קל].

ב. מבית לוי (שם סי' ג' סוס"ק ב') בשם מרן זצ"ל, יש לחשוש לשיטת החזו"א לענין מקפיד אף לעצמו לכתחלה לענין ברכה.

ו. תנור "פירוליטי" שמתנקה בחום של למעלה מ-350 מעלות מותר לעת הצורך להשתמש בו לאחר הניקוי מבשר לחלב, (בתבניות אחרות).
 [אף שאין מבשירים מבשר לחלב ולהיפך, כמ"ש המג"א בחלכות יו"ט (סי' תק"ט סקי"א והובא במ"ב, סקב"ה), מ"מ בתנור כזה שדרך לנקותו ע"י הפעלת התנור מוזמן לזמן, יש להקל].

ידיעות נחוצות לערב יום טוב

גר נשמה - יש לזכור להדליק מערב יום טוב.
 כיריים של גז - שעם פתיחת ברו הגז המצת מוציא ניצוצות ומדליק את הגז, יש להוציא את התקע בערב יו"ט מהחיבור לחשמל.
 שבח ולא הוציא אין להדליקו ביו"ט אלא ע"י נכרי. והישראל יניח ע"ג האש, שלא יאסר משום כישול עכו"ם. [ואין לסמוך לבתחלה להקל גם אם ישם גפרור בשעה שמדליק].
 שעון שבת - יש לזכור להכין בערב יו"ט את שעון השבת שמכבה ומדליק את האור לזמן שמתאים לליל שבועות. [מין זצ"ל לא הוה נוחא ליה לשנות את השעות בשעון [בשבת ו] ביו"מ, מחשש שיבוא עי"ז לחילול יו"מ, ויש שעונים שיתכן שמן הדין אסור]. ובשעון אלקטרוני ודאי שאסור.
 חיתוך נייר אלומיניום להנחת מאכלי חלב - אין להניח מאכלי חלב ע"ג הפלטה שמניח עליה משך כל השנה מאכלי בשר, ומי שרוצה להניח מאכלי חלב ביו"ט יחתוך מערב יו"ט נייר אלומיניום [רצוי שתי שכבות] שיניח מתחת לכלי החלב, כדי להבדיל בינו לבין הפלטה הבלועה מבשר.
 הדלקת כיריים של גז ביו"ט כשיש שסתום במחזן שמוחקן בשנים האחרונות בכיריים של גז מטעמי בטיחות. [כדי שאם הלהבה תיכבה לא תהיה דליפת גז, בעת ההדלקה נעשה מעגל חשמלי שפועל כל זמן שיש אש וחום, וכאשר האש אינה דולקת נפתח המעגל ומפסיקה זרימת הגז. גם כשאין המכשיר מחובר לחשמל השסתום פועל, וכשמדליקים את הגז עושה מעגל חשמלי].
 הוראת מרן זצ"ל, שמותר [להעביר מאש דלוקה] להדליק את הגז ביו"ט ג.

ג. אף לדעת החזו"א שיש בעשית מעגל חשמלי משום בונה, ודעת הרמב"ם (פ"א

סימן ג'

ערב יו"ט

- א. שחרית - אומרים בערב יו"ט מזמור למנצח יענך א.
- ב. נוהגים להעמיד ענפי אילנות ופרחים בבית הכנסת ובבתים ויש לעשות זאת בערב יו"ט ולא ביו"מ.
- ג. ניתוח דחוף או התרמת דם דחופה לפיקוח נפש מותרת בערב יו"ט, אבל כדאי להמנע מלקבוע זמן לזה בערב יו"ט. ובבדיקת דם רגילה שמוציאים מעט דם אין חשש ג.
- מהל' יו"ט הל' ב' וד') שמלאכת בונה אסורה מה"ת אף לצורך אכילה. מ"מ לדעת תוס' שבת (צ"ה. ד"ה והרודה) נאמר גם במלאכת בונה מתוך שהותרה לצורך הותרה שלא לצורך ואינו אסור אלא מדרבנן. והמג"א (סי' תק"א סקי"ג) כתב דהא שכ' בשו"ע שמותר להסיק בכלים שלמים אף שסותר כלי, כי מה שנעשה תוך כדי ההבערה ואינו פעולה בפ"ע מותר, וה"נ בניד"ד. וכן יש לצרף דהוי מכשירי אוכל נפש שא"א לעשותם מעיו"ט, דמותר ואין מורין כן. (סי' תק"ט ס"א ברמ"א).
- א. רמ"א סי' קל"א ס"א, מ"ב (סקל"ה) מאחרונים. (ובסידור יעב"ץ כתב שאין לאומרו).
- ב. ברמ"א סי' תצ"ד ס"ג נוהגין לשטוח עשבים בביהכנ"ס והבתים זכר לשמחת מתן תורה שהיו שם עשבים סביב הר סיני. ובמ"ב (ס"ק י') הביא מרמ"א שנוהגים להעמיד אילנות בביהכנ"ס ובבתים זכר שבעצרת נידונו על פירות האילן. וכן נהג החת"ס (חוט המשולש עמ' קמ"ט) ובמקום מושב החת"ס היו עושים סוכה מאילנות. ובמנהגי חת"ס כתב שהקפיד כשלא עשו. וכן נוהגים בביהמ"ד של מרן זצ"ל. (וע"ש במ"ב מח"א שהגר"א ביטל מנהג זה משום שעכשיו הוא חוק העמים).
- ג. עי' שו"ע סי' תס"ח ס"י, ומ"ב שם, והבאנו במבית לוי מועדים בהלכ' ער"פ באריכות.

הנחת פרחים במים - ביו"ט ובשבת

- ד. א. פרחים שצריכים להיות במים, יש לזכור להכניסם למים בערב יו"ט. ואם שכח להכניסם מערב יו"ט, אם אין בהם פרחים שנפתחים מחמת המים, אפשר לסמוך על המקילים, וליתן אותם במים המזומנים מערב יו"ט. אבל פרחים שנפתחים מחמת המים אסור. [ואם היו פתוחים מערב יו"ט מותר].
- ב. פרחים שהונחו במים מערב יו"ט וערב שבת, מותר להוציאם ולהחזירם למים שעמדו בהם ביו"ט ובשבת, אבל אם יש בהם פרחים שנפתחים מחמת המים אסור להחזירם למים.
- ג. מותר להוסיף מים ביו"ט, אבל לא בשבת.^ה
- ד. פרחים אינם מוקצה בשבת ויו"ט.
- ה. נשפכו המים מהאגרמל, אם נשארו מים וצריך להוסיף מים, מותר להוסיף. אבל בשבת אסור להוסיף.^ו ואם נשפכו לגמרי אסור ליתנם במים אחרים.

הדלקת נרות

- ה. הנשים המדליקות נרות יו"ט מבעוד יום, ידליקו גם בערב שבועות מבעוד יום, ומברכות שהחיינו.^ז
- ו. המדליקות בלילה בפתיל צף - שמכניסים פתילה בתוך העיגול העשוי לכך,

- ד. סי' של"ו במ"ב (ס"ק נ"ד ושעה"צ ס"ק מ"ח).
- ה. סי' של"ו סעיף י"א וסימן תרנ"ד ס"א.
- ו. שם.
- ז. מ"ב (סי' של"ו ס"ק נ"ד). [ובערוך השולחן (סימן תרנ"ד ס"ד) כתב, שמותר להוסיף עד פחות מחצי, שעד שיעור זה נחשב הוספה].
- ח. שמעתי ממרן זצ"ל. [ודלא כמי שכתב שאין להדליק מבעו"י משום תמימות תהינה].

מותר מן הדין להכניסו ביו"ט, ויש המכניסים לבתחילה בערב יו"ט. [ובפתיל צף שהנקב סגור אסור ביו"ט מן הדין משום מתקן מנא].

פרק ב'

סימן א'

ל"ה יו"ט

א. מנחה - גם הנוהגים לומר בערב שבת מומור הודו לה' וגו' אין אומרים אותו בערב יו"ט^א.

ב. מעריב - מאחרים זמן תפלת ערבית עד אחר צאת הכוכבים כדי שיהיו שבע שבתות תמימות^ב.

אחרי ברכת השכיבנו אומרים פסוק וידבר משה את מועדי ה' אל בני ישראל^ג

ט. ראה במבית לוי מועדים במדור בירור הלכה מו"מ בענין זה, ודעת מרן זצ"ל שם [והעתיקו אח"כ בשבט הלוי (ח"ט סי' קכ"ח א')] דמעיקר הדין מותר, דנתינת הפתילה לתוך העיגול אינה להשלים צורת הכלי אלא הצף הוא בית קיבול המחזיק את הפתילה שעומדת להדלקה לבדה. ואינו דומה להכנסת אבנט במכנסיים, ולא להכנסת רצועה במנעל בסי' שי"ז, ובודאי לא לנתינת מוכין לתוך הכר בסי' ש"מ. ואינו דומה כלל לדינים שבסי' שי"ג ס"ט - והפתילה נשרפת והצף נשאר - ויפה העיר הגרי"מ שטרן שיחי' מסי' תק"ט ס"ג, ובמג"א ומ"ב שם. ואני לעצמי נהגתי להכין הכל מערב יו"ט, עכ"ד.

א. מט"א (סי' תרכ"ה סל"ו). וכן נוהגין ברוב הקהילות, ויש קהילות שאומרים הודו.

ב. סי' תצ"ד במ"ב (סק"א) מאחרונים. מרן זצ"ל אף שהחמיר כר"ת לא המתין להתפלל מעריב עד צה"כ דר"ת. ויש לדעת שהעיקר להלכה שהקידוש יהיה אחר צה"כ, ובתפלה יש מקילים, עי' במג"א בריש הסימן שם ובש"ל^ה (פרק נר מצוה אות א').

ג. מט"א (סי' תרכ"ה ס"מ) מ"ב (סי' רס"ז סק"ט) מפמ"ג. בשנותיו האחרונות הנהיג לומר מערבית בתפילת מעריב.

קידוש

- ג. נשים שכירכו שהחיינו בהדלקת נרות לא תענינה אמן על ברכת שהחיינו של המקדש כשרוצות לצאת בברכת בופה"ג של המקדש, אבל אם מברכות לעצמן בורא פה"ג יכולות לענות אמן.^ד
- ד. ליל שבועות - נוהגים להיות ערים כל הלילה ולעסוק בתורה, ומקורו בזוה"ק, וראה בשל"ה הק' מסכת שבועות.
- מ"ן וצ"ל נהג לומר תיקון ליל שבועות כמו שנדפס^ה

עלות השחר, תפלת שחרית

- ה. זמן עלות השחר - הורה מ"ן וצ"ל שבעים ושתיים דקות לפני הנץ.
- ו. ברכות השחר והתורה למי שניעור כל הלילה ומתפלל ותיקין - מי שניעור כל הלילה ימול ידיו בעלות השחר ולא יברך על נטילת ידים רק כאשר עשה צרכיו לפני כן, ואז יברך על נטילת ידיו. או שיצא בברכה שישמע ממי שמברך להוציאו בברכת התורה וברכות השחר.
- יראה לשמוע ברכת אלקי נשמה והמעביר שינה מאחר שישן בלילה, ויכוין לצאתו.^ז

- ד. ראה (מבית לוי מועדים) פרק ג' סעיף ט', ופרק ק"ב סעיף ה'.
- ה. והיה נוהג ללמוד מאוחר יותר ברכים את מנין המצוות שבתחלת משנה תורה להרמב"ם. והיה לומד את המ"ע הראשונה אנכי וכן את הל"ת הראשון לא יהיה לך, ואח"כ היה מכבד את המשתתפים לומר לפי סדר הישיבה כל אחד מצוה אחת, והיה שואל אותם פרטים במצוה, ובפרט זכור כיצד שאל על סדרי הקרבנות. ואח"כ היה מבאר ומוסיף על הדברים, והיו הדברים שמחים ומעוררים לידיעת כל התורה.

ו. מ"ב סי' תצ"ד (סק"א), ושור"ע סימן ד' סעיף י"ג ומ"ב (ס"ק ל').

ז. סי' מ"ו ס"ח ברמ"א, ומ"ב (ס"ק כ"ד).

וכן יראה לשמוע ברכת התורה מאחר שנתחייב בה בודאי". ואם ישן בערב יו"ט ביום שינת קבע יש לחוש ולהפסיק ללמוד כשהגיע עמוד השחר, עד שיברך או שישמע מאחר ברכת התורה.^ט

ח. מג"א סי' תצ"ד, ויאמר כמה פסוקים אח"כ שיחשב לימוד מיד אחרי הברכה. מ"ב, או יכון לצאת בברכת התורה באהבה רבה, וילמוד תיכף מעט מיד שיסיים תפלתו. (סי' מ"ז ס"ק כ"ח).

במשך שנים רבות היה לאאמור"ה הרה"ח ר' ברוך בענדיט שטיין ז"ל חזקה להוציא את הציבור בביהמ"ד דח"ל בברכות השחר. [ומרן זצ"ל היה אומר בשקט עמו ביחד מותרגילנו בתורתך]. וכאשר מרן זצ"ל בשנותיו המאוחרות בירך בעצמו להוציא את הציבור בברכת המעביר שינה, אמר הוא את תחילת הברכה, ומותרגילנו בתורתך אמרו הציבור יחד עמו, והוא סיים החתימה והברכה ותגמלנו חסדים טובים בא"י הגומל וכו'.

ובשבט הלוי (ח"א סי' ט"ו) כ' לבאר המנהג עפמ"ש המג"א סי' מ"ו סק"ד בשם כנה"ג דוהי רצון שתרגילנו י"ל בלשון רבים, אע"פ שתחילת הברכה המעביר שינה נאמרת בלשון יחיד. ובהגהות הגרי"פ לרבי ישעיה פיק זצ"ל תמה מדוע לשנות מנוסח הרמב"ם והרי"ף והרא"ש שהכל בלשון יחיד. ומ"מ כ' שבכל הסידורים נדפס כמג"א, וכ"כ בערוך השלחן (שם ס"ח) שהמנהג כמג"א אף שלא נדע הטעם.

ובשבה"ל כ' להצדיק המנהג, שתפלה זו היא תפלה ליחיד ולכלל על תורה והצלה מיצה"ר וכו'. ובסידור יעב"ץ מכת"י כ' שגם מי שלא מברך המעביר שינה יאמר יה"ר עד סופה ויסמיכנה לברכת הנותן לשכוי בינה ע"כ. וע"כ פשוט מאוד שגם מי שנדחה מהמעביר שינה לא נדחה מהתפלה היקרה הזאת, על כן אומרים אותו הציבור עם מי שהוציאם.

ט. במ"ב (סי' מ"ז ס"ק כ"ח) הביא מרעק"א (סי' מ"ז) שאם ישן ביום שינת קבע וניעור כל הלילה, חייב בברכת התורה בבוקר. וכ' בשבט הלוי (ח"י סי' ע"ז ב') דלפ"ז בהגיע עלות השחר יש לחוש שחייב בברכת התורה ואין להמשיך וללמוד בלי ברכת התורה ע"ש. [ואם הולך לישון [לאחר שקורא קריאת שמע] ומתפלל מאוחר יותר, נראה שיכול ללמוד עד שהולך לישון].

- ז. **ברכה על המלית** - זמן הברכה על הציצית משיכיר, וזמן זה נהג מרן זצ"ל שהוא כ-ארבעים וחמש דקות לפני הנץ".
- לא יכרך ברכת ציצית על המלית קמן, אלא יכוין לפוטרה בברכה על המלית גדול"ב.
- ח. **תפלת שחרית** - מרן זצ"ל התפלל שחרית כותיקין, ובמ"ש בתשובה, ואני בעצמי רגיל מאבותי ורבתי להתפלל מיד בעלות השחר, דרך התעוררות וחמימות הלב וברוב עם י".
- ויש נוהגים להתפלל מאוחר יותר בזמן הקבוע לכל שבת ויו"ט, והם הולכים לישון לאחר עלות השחר י".

- ועיין בשבט"ל (חי"א סי' י"ד ז') שלדעת המג"א (סי' מ"ז ס"ק י"ב) מי שהיה ער כל הלילה יכרך בבוקר, שכן התקנה לברך ברכה זו כל יום. ורעק"א סובר שאם איכא תרתי ניעור בלילה וישן ביום הקודם לכו"ע מברך, ומי יהרהר אחריו. אבל ממג"א משמע שאין צריכים לזה. [ועיין במ"ב (סי' מ"ז ס"ק כ"ח) די"א (ח"א בשם הפר"ח וביאור הגר"א) שא"צ לברך בבוקר].
- י. זמן ציצית כ' בשו"ע סי' י"ח ס"ג שהוא משיכיר בין תכלת ללבן. וזמן קריאת שמע כ' בשו"ע סי' נ"ח ס"א, שהוא משיראה את חבירו הרגיל עמו קצת בריחוק ד' אמות ויכירנו, וחד שיעורא הוא.
- יא. בפוסקים יש זמנים שונים, לרוב הדיעות בין 40-60 דקות. [עי' שו"ת מנחת יצחק ח"ט סי' ט'].
- יב. מ"ב סי' תצ"ד סק"א, ועיין במ"ב (סי' ח' סקמ"ב).
- יג. שבט הלוי (ח"י סו"ס מ"ט).
- התחילו פסוקי דזמרה בעלות השחר ללא טליתות (כיון שהוא עדיין לפני זמן משיכיר), ולפני ברוך שאמר כשהגיע זמן משיכיר הניחו טלית בברכה. והאריכו בפסוקי דזמרה ובאהבה רבה. וקראו קריאת שמע כותיקין, ותפלה לאחר הנץ. יש פיוטים שנאמרים בקהלות אשכנז לשחרית ומוסף. אבל נהג שלא לומר בשחרית, כמנהג הקהילות שלא אמרו משום טירחא דציבורא. ובמוסף אמרו את הקטע האחרון, "אז שש מאות ושלש עשרה מצוות".
- יד. שבט הלוי (ח"י סי' מ"ט), וע"ש בביאור ההיתר לישון שינת קבע קודם תפלת

נוהגים לקרוא מגילת רות טו לאחר תפלת שחרית לפני קריאת התורה.

ט. קריאת התורה - מוציאים שני ס"ת, ולאחר שקראו לכהן לעלות, מורידים את המעיל מהס"ת ומכסין אותו, ואומרים אקדמות. ואח"כ עולה הכהן ושאר הקרואים טז.
הציבור עומד בקריאת עשרת הדברות יז.
הזכרת נשמות - לאחר קריאת התורה והפטרה, מזכירים נשמות, ואומרים
אב הרחמים.

שחרית, דלגבי קר"ש יש עצה לקרות בתחלת זמנה משיכיר ולגבי תפלה מצוה להעמיד שומר שיעירנו וכמש"כ בתשובות בנין עולם (סי' א'). וגם באין לו שומר, כיון שעושים כן כדי שיתפללו כראוי ובלא זה אין תפלתם תפלה כלל, ע"כ עדיף ספק קטן שמא יאחר, מספק הרגיל של לא להתפלל כלל ע"ש.
[והנהוגים כן לא יצאו ידי חובת הברכות בעלות השחר, אלא יברכו לעצמם כשיקומו לתפלת שחרית].

מז. רמ"א סי' תצ ס"ט. ולאחר המגילה אומרים קדיש שלם בלי תתקבל (לבוש סי' תצ ס"ה). [בשנותיו האחרונות הנהיג מרן זצ"ל לקרוא מגלת רות ממגלה הכתובה ע"ג קלף, ובלי ברכה. ואמר שכן נהג המהרי"צ דושינסקי זצ"ל לקרוא ממגילה הכתובה על קלף, אמנם המהרי"צ דושינסקי זצ"ל נהג לקרוא את המגילה בברכה].

מז. שערי אפרים (שער ד' סט"ו) וסידור יעב"ץ, וכן המנהג בזמנינו שאין אומרים את האקדמות אחר שבירך הכהן ברכת אשר בחר בנו.

יז. שערי אפרים (שער ז' סל"ז) [ועי' בכה"ח סי' תצ"ד סק"ל].
באמירת ההפטרה לא הורה מרן זצ"ל לציבור לעמוד, (עי' מ"ב (סי' תצ"ד סק"ד) שיש נוהגין שמי שקורא עם המפטיר עומד).

קידוש - ומאכלי חלב

- י. **מאכלי חלב** - נוהגים לאכול מאכלי חלב בחג השבועות י"ח. ונהוג לאכול בבוקר אחר התפלה מיני מזונות של חלב. ואח"כ אוכלים סעודת בשר י"ט. מנהגינו להפסיק חצי שעה בין אכילת החלב לאכילת הבשר כ"י.
- גבינה צהובה - חוראת מרן זצ"ל שאחר אכילת גבינה צהובה גם של זמנינו יש להמתין שש שעות, וגם בנמסה ע"י חום [כגון משולשים], וע"כ לא יאכל בקידוש בבוקר גבינה צהובה אם סעודת הבשר בתוך שש שעות כ"א.
- יח. רמ"א סי' תצ"ד ס"ג, וע"ש ברמ"א ובמ"ב בטעם המנהג. בקהלות הגליל העליון שבהונגריה [אוברלנד] נהגו לאכול בליל שבועות סעודת חלב בלא בשר, וביום אכלו סעודת בשר. ויש שהקפידו לאכול בשר בליל שבועות שסברו כי גם בליל שבועות מצוה לאכול בשר, ע"י בשלה"ק מסכת שבועות, וע"י בדרכ"ת (יור"ד סי' פ"ט ס"ק י"ט).
- יט. ויש להזהר בדיני הרחקה בין חלב לבשר כמו בשאר ימות השנה. ומגבינה רכה לבשר נהוג להמתין חצי שעה. ומגבינה קשה ששהתה ששה חדשים יש להמתין שש שעות ע"י רמ"א סי' פ"ט ס"ב, וש"ך ס"ק ט"ו, וראה להלן.
- כ. שמעתי ממרן זצ"ל, ואמר שכן נהגו במדינות רבות, וע"י מבית לוי (יור"ד הל' בב"ח ס"ז בהערה י"ח) שאמר שי"ל בטעם המנהג שהוא עפ"י הזוהר שהובא בב"י (סי' פ"ט) שאסור לאכול בשר וחלב בשעתא חדא, והבינו שהכוונה שלא יהא סמוך, ובכל מקום סמוך הוא חצי שעה כמו סמוך למנחה.
- כא. מבית לוי יורה דעה הלכות בב"ח (דיני המתנה בין בשר וחלב סעיף י"ח) משו"ת שבה"ל (ח"ב סי' ל"ה) להחמיר בזה, שיש אחרונים [ע"י דרכ"ת (ס"ק ל"ד) מפמ"ג (שפ"ד ס"ק ט"ו)], שמחמירים בגבינה קשה אפילו בפחות משה חדשים, וגם קשה לדעת איזו שהתה ששה חדשים, ואיזה לא.
- [ובשם המנחת יצחק זצ"ל שמעתי שיש להחמיר בזה, כיון שיש לומר שהחומרים שמכניסים היום לגבינה עושים במשך חודש את אותה פעולה שנעשתה בעבר במשך ששה חדשים].

קידוש - אומר הפסוקים אלה מועדי ה' וגו', וידבר משה את מועדי ה' וגו' סברי מרנן וכו'.

ברכת עוגת גבינה*

א. עוגת גבינה, ששמים על הבצק שכבה עבה של גבינה ונאפה ביחד, מברך עליה בורא מיני מזונות, ואינו מברך על הגבינה*.

ב. עוגת גבינה ששמים את הגבינה לאחר אפיית הבצק (כגון ביסקוויט) אם שמים שכבה דקה של גבינה או גלידה להמעים את המזונות, מברך בורא מיני מזונות ואינו מברך שהכל, ואם שם הרבה גבינה, והכוונה לאכול את שניהם, מברך שתי ברכות על העונה ועל הגבינה.

ג. בלינצ'ס שעשויה מקמח שממלאים בגבינה, כיון שעיקר הכונה למזונות ולא למילוי, מברך על המזונות ואינו מברך על המילוי*.

ד. עוגת גבינה שנותנים קמח לתוך הגבינה ואופים, אם הקמח ניתן להשביע ברכתו בומ"מ, ואם הקמח ניתן לדבק ולהחזיק את הגבינה ברכתו שהכל*.

*. המדובר כאן הוא בקמח מחמשת מיני דגן. ויש לשים לב, כי יש עוגות מקמח קטניות, כגון קורנפלור, קמח תירס, קמח תפוחי אדמה, שברכת העוגה שהכל.

א. שבה"ל (ח"ד סי' כ"ג) ע"פ המ"ב (סי' קס"ח ס"ק מ"ה) וכתב והרוצה לצאת מידי ספק יקח מעט מהעוגה ויברך עליה בומ"מ בכוונה שלא לפטור את המילוי ואח"כ יברך על המילוי שהכל.

ב. שבה"ל (ח"ד סי' כ"ז) ע"פ המ"ב (ס"ק מ"ה). [ויש שני מתכונים, יש שמכניסים כוס וחצי קמח, ושתי כוסות מים או חלב וברכתם בורא מיני מזונות, ויש שמכניסים רק כשתי כפות קמח וברכתם שהכל].

ג. סי' ר"ח ס"ב.

סימן ב'

אסרו חג

- א. תפלת שחרית - אין אומרים תחנון לכל הדיעות*. ויש מנהגים שונים באמירת למנצח באסרו חג^ב, ומרן זצ"ל נהג שלא לומר.
 - ב. נישואין באסרו חג - אין החתן והכלה מתענים. אבל בימים שאחריהם מתעניין^ג.
 - ג. תחנון בימי ההשלמה - נהג מרן זצ"ל שלא לומר תחנון בימים שאחרי החג כולל יום י"ב^ד.
 - ד. שבת אחרי שבועות - אותם שאין אומרים תחנון בימי השלמה, אין אומרים בשחרית אב הרחמים, ולא צדקתך צדק במנחה.
-
- א. רמ"א סי' תצ"ד ס"ג.
 - ב. יש מנהגים שונים בזה. עיין רמ"א סי' קל"א ס"א שאומרים. אמנם בסידור יעב"ץ כתב, שעכשיו נהגו שלא לאומרו באסרו חג, והביאו בליקוטי מהרי"ח. ועיקר המנהג אצל מרן זצ"ל היה שלא לומר.
 - ג. עי' סי' תקע"ג ומ"ב (סק"ז), ועיין לעיל מנהגי חדש סיון הערה ו', אבל אומרים וידוי במנחה.
 - ד. עי' מ"ב (סי' קל"א ס"ק ל"ו) דיעות בזה. ועי' ליקוטי מהרי"ח. ועי' בשע"ת שם (סק"ז) משכנה"ג שיש נוהגין שלא לומר תחנון גם ביום י"ג, אמנם באר"י שנוהגים יו"ט יום אחד, אומרים תחנון ב"ג.